

Referat

Møte 01/2021

Dato 4.2.2021, kl 09 - 15

Sted Teams

Tilstede: Hanne Greiff Johnsen (Equinor, styreleder), Sandrine Benard (Miljødirektoratet), Tove Gabrielsen (UiAgder/UNIS), Alf Håkon Hoel (UiT), Bjørn Samset (Cicero), Vigdis Vandvik (UiB), Ellen Øseth (Norsk Polarinstitutt), Camilla Brattland (UiT), Eivind Selvig (Civitas), Bo Møllesøe Vinther (Københavns Universitet) og Tor Eldevik (UiB)

Forfall:

Observatører: Marit Nyborg (KLD) og Gørill Kristiansen (KD)

Tilstede fra Forskningsrådet:

Ivar Berthling (avdelingsdirektør), Christina Abildgaard (avdelingsdirektør), Ingrid Lomelde, Ingvild Marthinsen, Ingunn Borlaug Lid, Jon L Fuglestad, Lena Cappelen Endresen og Malin Lemberget Lund (referent).

Sak PSKLIMPOL 1/21

Godkjenning av saklisten

Vedtak:

Saklisten godkjennes

Sak PSKLIMPOL 2/21

Referat fra styremøte 07/20, 1 og 2. desember 2020

Vedtak:

Referatene fra styremøte 7/20 godkjennes

Sak PSKLIMPOL 3/21

Spørsmål om habilitet

Vedtak:

Ingen saker krever habilitetsavklaring

Sak PSKLIMPOL 4/21

Orienteringer fra styret og Forskningsrådet

[Vedtaksprotokoller og saksdokumenter for Forskningsrådets styre i 2021 ligger her til orientering.](#)

[Saksliste og referater fra porteføljestyrene ligger her til orientering.](#)

Styreleder informerte om at Grete Hovelsrud har trukket seg fra porteføljestyret og at administrasjonen jobber med å finne en erstatning.

Områdedirektør Kristin Danielsen orienterte om:

Pågående mediedebatt om søknadsbehandlingen forskerprosjekter. Styret hadde flere kommentarer til debatten, og ønsker å følge opp videre, blant annet med en diskusjon i neste møte og ved å invitere Kristin Oxley til å presentere sin PhD om søknadssystem og søknadsbehandling i et styremøte.

Avdelingsdirektør Ivar Berthling orienterte om:

- [Kommunikasjonsutlysning](#). Er nå et samarbeid mellom KLIMAFORSK, MILJØFORSK og BIONÆR på til sammen 5 mill kroner. 5 prosjekter er innvilget støtte:
 - o [322773](#) - Polar Alien Hunters A science communication initiative to increase biosecurity education in Antarctica (NINA)
 - o [322771](#) - Farger i mørket – kaldtvannskorallrev i Norge. En permanent korallutstilling på Lofotakvariet. (SALT LOFOTEN AS)
 - o [322765](#) - FUTURUM DIGITAL (NTNU VITENSKAPSMUSEET)
 - o [322760](#) - Klimavenn - sesong 2: En dokumentarserie for barn og unge om klima- og miljøspørsmål (UiB)
 - o [321698](#) - 15 klimaforedrag a 15 minutt der ein forskar presenterer eit aktuelt tema knytt til klimaendringane og klimaomstillinga av samfunnet (Norsk klimastiftelse)
- Samhandling med andre porteføljestyre. Administrasjonen jobber med å finne tid og format for felles diskusjoner med andre relevante porteføljestyre.

Avdelingsdirektør Christina Abildsgaard orienterte om:

- Havforskningstiåret. Første internasjonale utlysning hadde frist 15. januar og Forskningsrådet har sendt inn søknad om å få bidra med et program. Statsministeren har takket ja til rollen som høy beskytter for Havtiårsalliansen (Ocean Decade Alliance), en støttegruppe for Havforskningstiåret.
- Svalbard Science Forum. Det ble lyst ut midler til Arctic Field Grant (AFG) med søknadsfrist 18. november. 51 prosjekter er finansiert.
- Evaluering Arven etter Nansen. Evalueringskomite for midtveisevalueringen av Arven etter Nansen er oppnevnt og skal ha sitt første møte i mars. [Les mer her](#).
- POLARPROG. Budsjettformålet har fått 4,38 mill kr i økt tildeling for 2021 fra KLD knyttet til grønn omstilling. Midlene vil styrke eksisterende [Svalbard Stratigic Grant utlysning](#) (SSG), og bidra til å styrke deltagelsen i en fellesutlysning med det russiske grunnforskningsfondet Russian Foundation for Basic Research (RFBR) i 2021.

Styrets medlemmer orienterte om:

Andre kommenteringsrunden til IPCCs delrapport 3 om tiltak og virkemidler for å redusere utslipp av klimagasser (AR6 WGIII). Dette er en kombinert ekspert- og myndighetskommenteringsrunde, der både selve kapitler og summary for policymakers kan kommenteres. Dette er første gang det er et kapittel dedikert til innovasjon og teknologiutvikling, samt et kapittel på etterspørsel, tjenester og sosiale aspekter ved utslippsreduksjoner.

Kommenteringsrunden går til 14. mars 2021. Miljødirektoratet koordinerer myndighetskommenteringen og har satt frist til å motta kommentarer 4. mars. [Les mer her](#). Forskningsrådet leverer innspill til myndighetskommenteringen.

Vedtak: *Orienteringene tas til etterretning*

Sak PSKLIMPOL 5/21

Orientering om utlysninger i Horisont Europa

EUs neste rammeprogram for forskning og innovasjon, Horisont Europa, startet 1. januar 2021. Klima blir en tverrgående prioritering i hele programmet. Klima og polar vil adresseres med ekstra tyngde i følgende to delprogrammer (clusters): Klima, energi og mobilitet (cluster 5) og Mat, bioøkonomi, naturressurser, jordbruk og miljø (cluster 6). EU-kommisjonen har signalisert at utlysningene i det nye programmet publiseres rundt mars/april. Ingunn Borlaug Lid orientere om relevante utlysninger for klima og polar under klynge 5 og 6. Presentasjonen ligger i sharepoint.

Tor Eldevik delte noen erfaringer om hvordan UiB og Bjerknessenteret jobber strategisk på tvers av de nasjonale og internasjonale utlysningene. Han påpekte at god administrativ støtte internt, men også i Forskningsrådet, er viktig for å lykkes i EU systemet. Utlysningene i EU er ofte veldig spesifikke, noe som gjør at konsortiene er lettere å danne. Etablerte, velinformerte – og kompetente konsortier øker sjansen for å lykkes. Det er en fordel at de nasjonale og internasjonale fristene ikke er de samme, slik at man kan revidere deler av søknader og sende inn på nytt, og derfor også nyttig om utlysningene komplementerer hverandre.

Styret kommenterte viktigheten av å bygge opp kompetanse på denne type søknader, også for små miljøer. Nasjonale utlysninger med synergier til utlysninger i EU vil bygge nettverk og bidra til å øke kompetansen i miljøene. Dette vil bidra til flere norske aktører i EU-prosjektene, og kompetanse blant norske aktører til å påvirke utlysningene i EU. Regjeringen arbeider nå med en ny strategi for norsk deltakelse i det europeiske forsknings- og innovasjonssamarbeidet for perioden 2021-2027 (inkl. Horisont Europa), der det legges opp til økte ambisjoner for norsk deltakelse. Forskningsrådet vil blant annet legge til rette for dette gjennom et godt samspill mellom den nasjonale porteføljen og EUs rammeprogram. Se mer informasjon her: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/inspill-2/id2786322/>

Vedtak: *Orienteringen tas til etterretning*

Sak PSKLIMPOL 6/21

Klimameldingen

Regjeringen la frem en ny Klimamelding i januar, som etter behandling i Stortinget, vil legge føringer for norske klimapolitiske prioriteringer i årene som kommer. Meldingen skisserer også relevante forskningsbehov for vår portefølje. Bjørn Samset presenterte meldingen for styret, og styret

diskuterte meldingens relevans for prioriteringene fremover. Presentasjonen ligger i sharepoint.

Styret kommenterte at meldingen har et veldig operativt syn på forskningen og at forståelsen for rollen grunnforskningen har som grunnlag for all operativ forskning mangler i meldingen. Dette vil gjøre våre prioriteringer fremover viktige, både for porteføljeplanarbeidet og investeringsplanen.

Vedtak: *Porteføljestyret tar saken til etterretning og administrasjonen tar med seg innspillene i det videre arbeidet med porteføljeplan og investeringsplan.*

Sak PSKLIMPOL 7/21

Porteføljeanalyse 2020 – første diskusjon

Porteføljeanalysen for 2020 skal blant annet danne grunnlaget for investeringsplanen som skal vedtas til høsten. Styret har i sin egevaluering påpekt at analysen bør fokusere bedre på de store linjene og i mindre grad på detaljer. Det er også ønskelig med mer samhandling mot andre relevante porteføljestyre som kan gi porteføljestyret bedre bakgrunn for å se hvordan den totale porteføljen beveger seg ift gitte forskningsprioriteringer. Administrasjonen ønsket innspill på innhold i porteføljeanalysen og fremstillingen av tallmaterialet slik at den utarbeides i tråd med porteføljestyrets behov, men samtidig underlagt Forskningsrådets retningslinjer.

Styret diskuterte forslag til skisse for årets porteføljeanalyse, og kommenterte blant annet at analysen bør belyse:

- sammenheng med samfunnsmålene i porteføljeplan for klima og polar, i tillegg til Forskningsrådets strategi,
- grenseflatene mot andre budsjettformål (de er mange og bør beskrives),
- uttellingen av klima- og polarprosjekter i andre budsjettformål,
- forskjellen ved kostnadene for de naturvitenskapelige prosjektene versus de samfunnsvitenskapelige
- prosjekter som utvikler løsninger (anvendt forskning) versus mer grunnforskningsrettede prosjekter.

Styret kommenterte også at det vil være viktig å balansere begrensede midler der de har størst effekt.

Vedtak: *Administrasjonen jobber videre med porteføljeanalysen etter porteføljestyrets innspill. Porteføljestyret får saken opp igjen til våren.*

Sak PSKLIMPOL 8/21

Prosess for revidert porteføljeplan

Porteføljeplanen for klima og polar foreligger i foreløpig versjon. Revidert porteføljeplan planlegges å bli behandlet og endelig vedtatt i Styret i juni 2022. Det legges opp til en to-trinns prosess for å forankre og få innspill til revisjon av planen før dette. Som første trinn planlegges en klima- og polar-innspillsprosess med formål om å oppnå ekstern forankring, og å fange opp trender, oppdatert og ny kunnskap som er viktige som kunnskapsgrunnlag for revisjonsarbeidet, og som resulterer i et høringsutkast. Deretter en felles

og sentralt styrt høringsprosess (trinn to) på tvers av porteføljene, differensiert mot fagmiljøene, departementene og andre interessenter, i desember 2021 – januar 2022. Administrasjonen la frem et forslag til trinn én med et eller flere webinarer og konkrete spørsmål for å sikre relevans i innspillene. I tillegg må andre relevante meldinger, rapporter og evalueringer hensyntas i revideringen.

Styret diskuterte forslag til trinn én og kommenterte at det vil være viktig med en introduksjon der avgrensning av porteføljen beskrives og at spørsmålene bør målrettes grupper av mottakere. Styret ønsket synlighet og involvering i prosessen. Det ble påpekt at det allerede er lagt ned et godt stykke arbeid i nåværende plan og at det ikke er sikkert at en full revisjon er nødvendig, men at forankring er viktig. Styret vil få saken opp igjen i kommende møter.

Administrasjonen ser behov for et ekstra møte i oktober for å diskutere inkomne innspill og vil sende ut en doodle.

Vedtak: *Den foreslåtte prosessen og tidsplanen for revisjon av porteføljepå planen tas til etterretning. Porteføljestyret vedtar å gjennomføre innhenting av kunnskapsgrunnlag gjennom foreslått innspillsprosess sommer/høst 2021, og administrasjonen tar med seg innspillene som framkom i møtet i sitt videre arbeid med porteføljepå planen.*

Sak PSKLIMPOL 9/21

Avsluttede prosjekter

Sluttrapporter fra prosjektene behandles administrativt og kan legges fram for porteføljestyret til orientering. Administrasjonen hadde invitert tre prosjektledere til å presentere sine prosjekter.

- Asbjørn Leirvåg ved UiB: Klimabesserwizzer - ein dokumentarserie for barn om klimaspørsmål (284006)
- Kit Kovacs ved NP: Norway's ice-associated whales in a changing Arctic - ICEWHALES (244488)
- Nils Christian Stenseth ved UiO: *Sustainable management of renewable resources in a changing environment: an integrated approach across ecosystem* (244647)

Styret takket for gode presentasjoner. Presentasjonene ligger i sharepoint. En liste over avsluttede prosjekter mellom desember 2020 og februar 2021 ligger til orientering.

Vedtak: *Porteføljestyret tar saken til etterretning.*

Sak PSKLIMPOL 10/21

Eventuelt

Påminnelse: neste møte er 27. april 2021, kl 09 - 16

Sak PSKLIMPOL 11/21

Godkjenning av vedtaksprotokoll

Vedtak:

Protokollen godkjennes